

ciznosti. Bit će od koristi onima koji se zanimaju za povijest diplomacije, kao i za bolje upoznavanje temelja diplomatske aktivnosti Svete Stolice i njezinih odnosa s jugoslavenskim vladama u Beogradu, kako kraljevskim tako i komunističkim.

Marijan Steiner

Mirko Nikolić, *Radost Božje riječi*. Zagreb: Filozofsko–teološki institut Družbe Isusove, 2024.

Početak godine izišla je iz tiska knjiga *Radost Božje riječi*. Na sebi vlastit način ona usmjeruje pozornost na molitvu. U ovoj godini možda je to upravo prva publikacija te vrste. Ona još više dobiva na svojoj vrijednosti time što je objavljena u godini koju je papa Franjo proglasio godinom molitve. To je on učinio još prošle godine kada je najavio da će ova 2024. godina biti posvećena molitvi kao priprema za sljedeću jubilaru 2025. godinu. Kako svojim naslovom i sadržajem tako i svojim stilom, knjiga se savršeno uklapa u već objavljena slična knjižna djela ovoga autora. Njih je moguće podijeliti u dva niza, koja su raspoznatljiva po svojim posebnim naslovima. U oba niza autor se oslanja na svetopisamske tekstove kako ih u misnim čitanjima donosi crkvena, odnosno liturgijska godina. U prvom nizu autor je prije svega usmjeren na evangeoske tekstove, a u drugom nizu slijedi prva misna čitanja. U oba slučaja autor najprije meditira izabrano misno čitanje kao Božju riječ, a zatim ono što je meditirao zapisuje kako bi to mogao u obliku zapisane meditacije ponuditi svima onima koji žele moliti na sličan način.

Sasvim je razumljivo da je autor izabrao riječ *susret* kao temeljnu nit svojega prvoga knjižnoga niza, jer se u svakoj pojedinoj vjerničkoj molitvi, a napose

u ovoj meditativnoj, ako je uistinu riječ o autentičnoj molitvi, uvijek događa susret između vjernika i Boga. Tu riječ *susret* u naslovu svake svoje knjige prvoga niza autor je želio dodatno pojasniti te tako još jače istaknuti antropološku narav i evangeosku snagu susreta između čovjeka i Boga. Primjerice, to su naslovi: *Ljepota susreta* i *Radost susreta*. Temeljna je nit drugoga niza sintagma *Božja riječ*. Tomu nizu pripada i ova knjiga, druga u nizu. U naslovima ovoga niza autor je zadržao poveznicu s naslovima iz prvoga niza, a to je ona riječ koja dodatno pojašnjava i osnažuje temeljnu nit — susret. U ovom drugom nizu, ta dodatna riječ pobliže označuje sintagmu *Božja riječ*. Kao i u prvom nizu, tako i u ovom, ona usmjeruje pozornost na antropološku i teološku dimenziju Božje riječi. Primjerice, to možemo raspoznati u naslovima *Ljepota Božje riječi* i *Radost Božje riječi*.

Autor je dobar poznavatelj duhovnosti sv. Ignacija i ignacijevske škole, a kao isusovac ostao je vjeran preporukama sv. Ignacija, te u tom smislu u svojim meditacijama uvijek polazi od biblijskih tekstova, u kojima prije svega prepoznaje Božju riječ. U ovoj knjizi, kao što je dijelom istaknuto, on slijedi one svetopisamske tekstove koji su ponudeni kao prva misna čitanja za crkvenu godinu u korizmno i uskršno vrijeme. U pripremi svoje meditacije na temelju misnih biblijskih tekstova, autor knjige *Radost Božje riječi* slijedi još jednu preporuku sv. Ignacija. U skladu s njom, na početku svake meditacije stavlja u prvi plan milost za koju želi moliti. Jedna od takvih milosti svakako je i ona koju predlaže sv. Ignacije u 46. broju svojih Duhovnih vježbi: “da sve moje nakane, čini i djela budu upravljani samo na službu i proslavu njegovu Božanskoga Veličanstva” (DV, 46). Istaknuta milost usmjeruje pozornost na ono što je bitno, odnosno na ono što se uistinu želi medi-

tirati. Dobro je također istaknuti da je u knjigama prvoga knjižnoga niza autor dao kratke upute kako meditirati. Šteta je što to nije učinio i u knjigama ovoga knjižnoga niza, jer bi time pomogao u meditaciji onima koji žele meditirati upravo na način kako je to sv. Ignacije Loyolski zapisao u svojoj knjižici *Duhovne vježbe*. Možda će to autor ipak učiniti u preostalim sljedećim knjigama, s kojima bi trebao nastaviti i dovršiti svoj drugi knjižni niz.

Kroz predložene meditacije u ovoj knjizi uglavnom usmjerene na pashalni misterij, autor nastoji biti od pomoći kršćanskim vjernicima u njihovoj pripravi na Uskrs, tj. u njihovu istinskom slušanju i dosljedno u njihovu autentičnom i radosnom prihvaćanju Božje riječi. Ova posljednja ona je koja donosi i unosi istinsku i neuništivu radost u kršćanski život. To je mnogima lako shvatljivo i prihvatljivo kada je u pitanju Uskrs, ali što je s korizmom i u njoj prisutnoj pokori, naporu i odricanju? Kada govori o korizmi i njezinoj radosti, autor ne misli na onu površnu, izvanjsku i prolaznu, nego onu duboku, unutarnju, neprolaznu i neuništivu kršćansku radost. To je radost koja proizlazi iz vjerničke svijesti da u svojem kršćanskom životu vjernik nikada nije sâm, nego je uvijek u zajedništvu sa svojim Bogom. U tom smislu korizma nije toliko usmjerena na žrtvu i pokoru koliko na produbljivanje i osnaživanje svojega vjerničkoga i prije svega osobnoga zajedništva s Bogom.

Imajući to na umu, odmah na samom početku svoje knjige, u prvoj korizmenoj meditaciji autor snažno ohrabruje i potiče svakog vjernika na osobnu molitvu i osobni život, koji se prije svega očituju u kršćanskoj vjeri, nadi i ljubavi: "Bog računa na srce i računa sa srcem. Isus će također to isticati i na to upozoravati. Naše geste, naša mrtvljenja, naša askeza, naše žrtve imaju vrijednost samo ako izlaze iz srca, ako dolaze od

srca, ako pokazuju i izražavaju našu ljubav. Neka, doista, ovo vrijeme korizme bude vrijeme vraćanja u nutrinu, u sebe, u svoje srce. Umjesto da živim površno, kao što je to nažalost često, živjet ću dublje u svome srcu i punije u svojoj duši. Sve ono što činim iz običaja i ono na što pri tome ne mislim, to želim živjeti s Gospodinom, u punini ljubavi i pažnje, u potpunijoj odanosti i vjernosti" (str. 10).

Na temelju tih autorovih riječi moguće je zaključiti da je korizma prije svega usmjerena na onu postojanu, neprolaznu i neuništivu radost koja proizlazi iz autentičnoga kršćanskoga života, tj. istinskoga osobnoga života u vjeri, nadi i ljubavi, i to uvijek u konkretnosti vlastitoga povijesnoga trenutka. To znači da u svojem kršćanskom životu i dosljedno u svojoj molitvi, odnosno meditaciji, tek po osobnom prihvaćanju onoga božanskoga dara koji je skriven u spomenutim teološkim krepostima, vjernik s lakoćom može pronaći Boga i uvijek se susresti s neizmjernim bogatstvom njegove milosti bez obzira na povijesnu dramatičnost i egzistencijalnu izazovnost vlastitoga života. Na tu božansku milost na najbolji mogući način upućuje evanđeoska radosna vijest. To je ona vijest koju nam naviješta Isus Krist u svojem nauku i u svojem životu: utjelovljenju, mucu, smrti i uskrsnuću. Tim navještenjem nadahnuta je i ova knjiga. Ona je prije svega napisana u vjeri jednoga isusovca i namijenjena je svima onima koji žele živjeti od te iste vjere u Isusa Krista u kontekstu drame i radosti vlastitoga kršćanskoga života, kao i u njemu uvijek prisutne osobne molitve. Po njoj se ostvaruje susret prije svega između čovjeka i Boga u vjeri, nadi i ljubavi, i to uvijek u kontekstu vlastitoga, jedinstvenoga i neponovljivoga ljudskoga povijesnoga života.

Tadija Milikić